

ΣΤΥΛΟΙ ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΔΙΟΣ

- Είναι τα ερείπια του ναού του Ολυμπίου Διός . Η κατασκευή του ναού ξεκίνησε τον 6ο αι π.Χ., κατά τη διάρκεια της τυραννίας του Πεισίστρατου ,αλλά ολοκληρώθηκε στη βασιλεία του ρωμαίου αυτοκράτορα Αδριανού, το 2ο αιώνα π.Χ. Κατά τα ρωμαϊκά χρόνια ο ναός αναδείχτηκε στον μεγαλύτερο ναό της Ελλάδας και φιλοξένησε ένα από τα μεγαλύτερα λατρευτικά αγάλματα του αρχαίου κόσμου, το άγαλμα του Δία, που δεν σώθηκε.

- Ο ναός κατασκευάστηκε από πεντελικό μάρμαρο . Είχε 104 κίονες Κορινθιακού ρυθμού, ο κάθε ένας 17 μέτρα ύψος και βάρος 364 τόνους περίπου. Δυστυχώς κανένα από τα γλυπτά που κοσμούσαν τον ναό δεν έχει διασωθεί.

- Η αίγλη του ναού δε διήρκεσε πολύ, διότι λεηλατήθηκε από μια εισβολή των Ερούλων , τον 3ο αιώνα μ.Χ. Από τότε έπαψε να χρησιμοποιείται, δεν επισκευάστηκε ποτέ και μετατράπηκε σιγά- σιγά σε ερείπια.

-Στη συνέχεια ο ναός λεηλατήθηκε για να χρησιμοποιηθούν τμήματά του ως δομικά υλικά .

- Ανασκάφηκε για πρώτη φορά στο τέλος του 19^{ου} αι. από τον αρχαιολόγο Φ. Πενροους της Βρετανικής Σχολής της Αθήνας (που βοήθησε και στην αποκατάσταση και του Παρθενώνα), το 1922 από το Γερμανό αρχαιολόγο Βέλτερ και τη δεκαετία του 1960 από Έλληνες αρχαιολόγους με επικεφαλής τον Ιωάννη Τραυλό.

-15 κίονες του ναού παραμένουν όρθιοι σήμερα, ενώ ο 16^{ος} κίονας έπεσε στο έδαφος σε μια καταιγίδα του 1852 που προκάλεσε τεράστιες καταστροφές στην πόλη και αυτό το γεγονός παρέμεινε στη συλλογική μνήμη με την έκφραση « Στον καιρό της Κολώνας»

-Τον 17^ο κίονα το 1759 ο βοεβόδας των Αθηνών Τζισταράκης τον γκρέμισε και τον ασβεστοποίησε προκείμενου να κατασκευάσει το ομώνυμο τζαμί στο Μοναστηράκι. Ο σουλτάνος τον τιμώρησε αφαιρώντας του το αξίωμα.

-Το 1893 έγινε εδώ ο πρώτος εορτασμός της εργατικής Πρωτομαγιάς.

-Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή στον χώρο είχαν στηθεί υπαίθρια εξεαστήρια για τα προσφυγόπουλα.

-Το 1936 εδώ κήκαν από τη Μεταξική Δικτατορία 'επικίνδυνα' βιβλία, ανάμεσά τους και τα τελευταία αντίτυπα από τον Επιτάφιο του Γ. Ρίτσου.

Εργασίες

-Τοποθετήστε τον ναό στον χώρο σε σχέση με την Ακρόπολη .

-Σε ποιόν θεό ήταν αφιερωμένος ;

-Παρατηρήστε τους κίονες. Πόσοι σώζονται; Τι ρυθμού είναι;

- Στο έργο του *Πολιτική*, ο Αριστοτέλης χρησιμοποιεί τον ναό σαν παράδειγμα για το πώς τα τυραννικά καθεστώτα αναγκάζουν τον πληθυσμό να ασχολείται με τεράστια έργα, μην αφήνοντας τους χρόνο, ενέργεια και τρόπους αντίδρασης.

Τι σκέψεις γεννιούνται από την παραπάνω άποψη του Αριστοτέλη;

-Τι πιστεύετε ότι σημαίνει η έκφραση 'Στον καιρό της Κολώνας';

-Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή στον χώρο είχαν στηθεί υπαίθρια εξεταστήρια για τα προσφυγόπουλα.

Υπάρχει κάποια αναλογία αυτού του γεγονότος με τη σημερινή εποχή;

-Σε ποιά ιστορικό γεγονός αναφέρεται το παρακάτω ποίημα; Ποιά ανάλογο συνέβη το 1936 στο Ύψος του Ολυμπίου Διός;

-Όταν διαταγή έβγαλε το καθεστώς να καούνε

σε δημόσιες πλατείες τα βιβλία που

περικλείουν ιδέες ανατρεπτικές,

κι από παντού κεντρίζανε τα βόδια

να σέρνουν κάρα ολόκληρα

με βιβλία για την πυρά, ένας εξορισμένος

ποιητής, ένας απ' τους καλύτερους,

διαβάζοντας των βιβλίων τον κατάλογο,

με φρίκη του είδε πως τα δικά του

τα είχανε ξεχάσει. Χύμηξε στο γραφείο του

με τις φτερούγες της οργής, κι έγραψε στους τυράννους ένα γράμμα:

«Κάψτε με!» έγραψε με πένα ακράτητη, «κάψτε με!

Μ' αφήσατε έξω! Δε μπορείτε να μου το κάνετε αυτό, εμένα!

Την αλήθεια δεν έγραφα πάντα στα βιβλία μου; Και τώρα

μου φερνόσαστε σαν να 'μαι ψεύτης! Σας διατάζω:

Κάψτε με!»

Μπέρτολτ Μπρεχτ, Ποιήματα (1938)

(Μετάφραση: Μάριος Πλωρίτης)

ΠΥΛΗ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

- Σε κοντινή απόσταση από τους Στόλους του Διός, βρίσκεται η Πύλη του Αδριανού, μια ρωμαϊκή θριαμβική αψίδα.
- Η αψίδα χτίστηκε για να γιορτάσει η πόλη την άφιξη του ρωμαίου αυτοκράτορα Αδριανού και να τον τιμήσει για τα μεγάλα ευεργετήματα που πρόσφερε σε αυτή και κυρίως για αυτό της κατασκευής του ναού του Ολύμπου Διός το 131 ή το 132 π.Χ.
- Κατασκευάστηκε από το περίφημο πεντελικό μάρμαρο. Είναι 18 μέτρα ψηλή, με μήκος 13,5 μ. και ύψος 2,3 μ. και σχεδιασμένη με απόλυτη συμμετρία προς κάθε κατεύθυνση.
- Η πύλη διασώζεται στη σύγχρονη εποχή σε εξαιρετική κατάσταση παρά το ότι τις τελευταίες δεκαετίες, η ατμοσφαιρική ρύπανση δημιούργησε προβλήματα στο μνημείο. Υπάρχει εκτεταμένος αποχρωματισμός του μαρμάρου και υποβάθμιση των επιγραφών.^[18]

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Σε ποια λεωφόρο βρίσκεται η Πύλη του Αδριανού;
- Τι ήταν η θριαμβική αψίδα; Σε ποιά άλλη ελληνική πόλη υπάρχει θριαμβική αψίδα;
- Από τι υλικό είναι φτιαγμένη; Γνωρίζετε άλλα μνημεία φτιαγμένα από το ίδιο υλικό;
- Παρατηρήστε το επιστύλιο. Τι ρυθμού είναι οι κίονες? Τι στηρίζουν;
- Παρατηρήστε τις επιγραφές πάνω από το τόξο της Πύλης. Τι γράφει η προς τη μεριά της Ακροπόλεως και τι η προς τη μεριά του Αρδητταύ; Τι συμπέρασμα βγάζουμε από αυτό;
- Γνωρίζετε από πού προήλθε η έκφραση : ' Σπάω τιάκα' ;
- Τι ήταν ο 'κωλοσούρτης'; Να απαντήσετε λαμβάνοντας υπόψη το παρακάτω κείμενο.

Ο Αύγουστος του 1882 υπήρξε ιστορικός για τις αστικές συγκοινωνίες στη χώρα μας; ιδιαίτερα δε για την Αθήνα. Το απόγευμα της 1^{ης} Αυγούστου είδε ο κόσμος στην πρωτεύουσα για πρώτη φορά ατμομηχανή να σύρει μια κομψή και πολυτελή άμαξα πάνω σε ράγες. Ήταν Κυριακή και ώρα περιπάτου για τους εκατοντάδες Αθηναίους και τις Αθηναίες που συνήθιζαν να βολτάρουν και να έχουν το δικό τους νυφopάζαρα στην περιοχή γύρω από το Ζάππειο και στον δρόμο με τις ακακίες που δεν ήταν άλλος από τη σημερινή λεωφόρο Αμαλίας. Τότε είδαν να ξεπροβάλει από τη συνοικία Μακρυγιάννη, από την πλευρά των Στυλών του Ολύμπου Διός και να περνά από μπροστά τους με κατεύθυνση προς τα Ανάκτορα το νέο μέσον συγκοινωνίας που κινείτο σε σταθερή τροχιά αλλά με ατμό. Πατούσε στις ίδιες ράγες όπου κινείτο και ο Ιπποσιδηρόδρομος, δηλαδή τα βαγόνια που τραβούσαν τα χιλιοβασανισμένα άλογα. Πρόκειται για τους πρόγονους του τραμ, οι οποίοι εξυπηρέτησαν τις αστικές συγκοινωνίες, λαιούργησαν καθοριστικά για την καθιέρωση των μέσων σταθερής

τροχιάς και καταργήθηκαν απαξιωμένοι από τις νέες τεχνολογίες, το αδηφάγο και απαιτητικό κοινό αλλά και τους ιστορικούς.

Γ. Σκιαδάς

- Ρωτήστε περαστικούς αν γνωρίζουν το μνημείο και καταγράψτε τις απαντήσεις τους.